

Sammendrag

Att iscensätta en läroplan i förskolan – en fallstudie av agentiskt ledarskap i Sverige

Johanna Sundström

Umeå universitet, Sverige

Korrespondans: Johanna Sundström, e-post: johanna.sundstrom@umu.se

Den nya läroplanen i svensk förskola innebär ytterligare ökat ansvar för rektorer, och utifrån hur den är formulerad kräver dess iscensättning en hög grad av agens. Det här är en studie om rektorer i förskolan och deras iscensättning av en ny läroplan. Mer specifikt handlar det om deras ledarskap; vilken roll de tar, hur de organiserar arbetet samt vilka utmaningar de möter i denna process. Det teoretiska ramverket bygger på idéer om agens, en ekologisk ansats om rektorers möjligheter och begränsningar att handla agentiskt i den studerade iscensättningsprocessen. Agens förstås som temporalt och påverkas av rektorernas tidigare erfarenheter, deras strävan framåt och situationen här och nu. Det handlar också om hur de agerar med hjälp av tillgängliga strukturella, kulturella och materiella resurser. Datainsamlingen består av individuella intervjuer med 16 rektorer i förskolan, utspridda i olika områden i en större kommun. Bearbetningen av materialet har i ett första steg skett genom tematisk analys och i ett senare steg analyserats utifrån agensbegreppet. Resultaten visar på hur iscensättningen av läroplanen påverkas av kulturella, strukturella och materiella aspekter. De kulturella aspekterna är de värderingar och föreställningar som rektorerna uttrycker om rollen som rektor och om deras personal. De strukturella aspekterna hur rektorerna beskriver om deras relation till personalen. De materiella aspekterna består av det stöd som erbjuds från kommunen och förskolornas ekonomi. Dessa aspekter beskrivs dels som möjliggörande, dels i vissa fall som begränsande för deras möjligheter att handla agentiskt i iscensättningen av förskolans läroplan.

Studiens slutsatser är dels att rektorerna använder olika ledarskapsdiskurser i processen att iscensätta en ny läroplan. Med olika tonvikt på de tidliga dimensioner, det vill säga erfarenheter, framtidsplaner och nuet, och rektorernas olika sätt att positionera sig i förhållande till sin personal påverkar deras ledarskap i olika riktningar. Detta har implikationer för hur de möjliggör för personalens agens.

Nyckelord: *agens; agentiskt ledarskap; läroplan; ECEC*